

creditorum hereditatis valida sunt, nocentq; futuro heredi, prout est de mente communis opinionis adducta in principio huius consilii in fauorem ipsius heredis. Supra dicta tamen de aestimatione bonorum dotalium id eo retuli, quauis in proposito superuacua videri possint, vt quoties similis casus acciderit, absque tamen dicta sententia, qua nocuit in praesenti heredi, iam ius & iudicium supremorum vota innotescant in fauorem ipsius heredis. Quare nil mirum, si stylum inceptum consulenti, & quem prosequi intendendo, in decisionis formam hoc in consilio conuertirim, vt possit ex re vsuique esse iterum atque iterum, quod supra deduximus.

S V M M A R I A.

1. Condicio nubendi potest apponi in institutione heredum atq; in legato, sub poena priuationis.
2. Aeterna poena non potest quis ad matrimonium contrahendum astringi.
3. Poena non est priuare hereditate non adimplentem, secus si hereditas fuisse iam pure acquisita.
4. Qui lucrum dat, pacto vel modo conditioneue adiectis, potest priuationem imponere.
5. Quando quis priuatur lucro, etiam iam acquisito per illum, qui lucrum dedit, non est poena.
6. Testator precipiens, vt consanguinei inter se matrimonium contrahant, intelligendus est sensisse debere interuenire ad hoc Roman. Pontif. dispensationem.
7. Testator in dubio videtur velle se conformare cum iure communi.
8. Semper praesupponuntur termini habiles, & eo modo, quo testator poterat disponere.
9. Condicio nubendi apposta per testatorem inter consanguineos secundi gradus, adhuc valet & tenet.
10. Ea, qua pendet a voluntate Principis, reputantur impossibilia, praeterquam si facilliter soleat Princeps concedere.
11. Dispensatio proximioris gradus ad contrahendum matrimonium non est necessaria, sed vltioris cum declaratione non obstantis proximioris.
12. L. 1. tit. 4. part. 6. intellectus.
13. Legatarius cui aliquid relinquitur sub conditione matrimonium contrahendi cum aliqua persona, si paratus sit contrahere, & alter recuset, alii nubendo, habetur pro impleta, & qui paratus fuit implere, & per eum non fecit, habebit hereditatem vel relictum.
14. Condicio posita in institutione, censetur repetita in prelegato eidem facto, etiam si alia clausula intermedia inserantur, nu. 15. & etiam si dictio repetitiva in legato non apponatur, nu. 16. etiam si prelegatum sit factum in defectum institutionis, nu. 17. hac maxime procedunt, cum institutio praecedat prelegatum, n. 18. Item cum non a 2. gradu, sed a primo est legatum, n. 19.
20. Condicio in legato facta intellectu, non censetur repetita in secundo legato eidem facto.
21. Prelegata non veniunt in re institutione fideicommissi, nisi testator omnia bona vel maiorem partem in prelegatis consumat, & nu. 21. & 22. & 23. vbi de intellectu l. Titia, ff. ad l. Falcid.
24. Heres non potest repudiando hereditatem consequi legatum, quando testator inter heredes verbis legatorum bona sua vel maiorem partem diuisit.
25. Condicio non fauorabilis, cum apponitur in institutione, an censetur repetita in prelegato, & numer. sequent.
26. Condicio apposta in institutione, non censetur repetita in substitutione.
27. Diverstas personarum impedit repetitionem qualitatis, etiam si ad sit dictio aliqua repetitiva.
28. Condicio apposta in institutione dato coherede, an censetur repetita in prelegato? & nu. seqq.

29. Conditionis repetitio inducitur ex verosimili mente testatoris.
30. Conditionem repetitam censeri. Hic ponuntur 8. coniecturae, quibus intelligitur, conditionem positam in institutione censeri repetitam in prelegato. Prima coniectura est, quando alius coheres remaneret absq; bonis praeter legitimam. Secunda coniectura est, quando secundum relictum eidem persona potest aliquid operari absq; eo, quod inducatur correctio, n. 35. Tertia coniectura est, ex tacita testatoris mente, n. 36. Quarta coniectura est ex identitate rationis, nu. 37. Quinta coniectura est ratione conseruationis familiae, n. 38. & seq. Sexta coniectura est, quando si testator de hoc fuisset interrogatus, id expressisset, n. 40. Septima coniectura est, ratione aequalitatis seruanda, n. 44. Octaua coniectura est, quando ex verbis testatoris id colligitur.
31. Heres non potest repudiare hereditatem, & acceptare prelegatum, quando solum prelegato, nulla aut pauca bona remanent in hereditate.
32. Testator in dubio minus quam possibile est, censetur velle grauare heredem.
33. Legatorum quantitas magna relicta per patrem in testamento facit censeri, quod conditio, si sine liberis decesserit posita in principio testamenti, censetur in sequentibus repetita.
34. Conditionis repetitio fieri debet, etiam vbi alias non esset facienda, quoties omnia bona vel maior pars in prelegato constituerentur.
35. Voluntas coniecturata testatoris debet sumi ex aliquibus in testamento expressis, & arbitrio iudicis relinquitur qua sit sufficiens coniectura.
41. Minus a testatore dilectus non debet praeferrri magis dilecto; non enim debet esse melioris conditionis minus dilectus, quam magis dilectus, nu. 42.
42. Ex ordine institutionis & substitutionis cognoscitur affectio testatoris.
43. Condicio apposta in persona vnius filii, censetur in persona alterius repetita, ex praesumptione seruanda aequalitatis inter eos, idem in persona eiusdem in condicione apposta in vno capite, vt in alio censetur quoque repetita, nu. 46.
48. Dicitio, iam, est completiua & non redditum dubiam, & significat tria tempora, praesens, praeteritum & futurum. Item denotat perfectionem actus & continuationem, nu. 49.
50. Dicitio dichas, significat, ante dictas, & superscriptas. Praesertim iuncta dicitio, iam, quia tunc ad remota etiam refertur, si commode potest, n. 51. & dicitio dicta habet relationem ad praecedentia cum omnibus qualitativibus, nu. 55.
52. Verba secundum ordinem supra dictum faciunt repetitionem omnium, qua supra dicta sunt.
53. Qualitas masculinitatis in prima substitutione apposta, censetur in sequenti repetita, ex natura horum verborum, ya dichas.
54. Clausula in fine posita, refertur ad omnia praecedentia.
56. In scriptura referente dicitur contineri, quicquid continetur in scriptura vel clausula, ad quam sit relatio.
57. Relatiuum debet intelligi respectu substantiae actus, & omnium ipsius qualitatum.
58. Tanta est vis & obligatio in termino referente, quanta est in eo, ad quam sit relatio.
59. L. si te solum, ff. de hered. inst. intellectus.
60. Si pacta nonissima ex intervallo facta non sint contraria primis, valent ambo.
61. Mala fides praesumitur in illo, qui scit rem vendi debere atque misisse. Item in eo, qui contraxit a mercator, vt in nu. 62.
63. In venditione bonorum defuncti vel minoris ad solvenda debita, incipiendum est prius a bonis mobilibus, & se mo-

- se moventibus, ex eisq; minus damno, his autem, deficientibus, immobilibus minus vtilia vendi possunt, & nu. 64. Item requiritur, quod creditores insistent cum effectu, nu. 65.
66. Decretum iudicis ad vendendum interpositum ex falsa causa, est nullum, etiam si falsa causa in decreto non inferatur, vt nu. 67. & procedit, ne dum si causa sit in totum falsa, verum etiam si partim sit vera, vt nu. 69. & tex. in c. 1. de re iud. requirens expressionem causae in sententia, vt nulla dicitur possit, limitatur in decreto interposito ex falsa causa, etiam non expressa, n. 68.
70. Quod ex cursu temporis praesumantur omnia recte & solemniter facta, non procedit in cursu parui temporis, nec quando constat vel probatur contrarium.
71. Res alienata absq; iuris solemnitate, est restituenda cum fructibus.
72. Testator non videtur legare in dubio in re communi, nisi partem suam vel ius, quod habet in re, non vero alterius, nec aestimationem, alius si legaret scienter rem, qua in totum esset aliena, deberetur saltem aestimatio ipsius, vt in nu. 73. Et praesertim dictum ampliat, etiam si ius illud esset tempore vel morte periturum, vt in nu. 74. & etiam si legatum fiat coniuncta persona n. 75. Item, siue testator fuerit sciens, siue ignorans, & siue utatur pronome meum, siue non, nu. 76.
77. Censu annuus censetur quaedam seruitus.
78. Tanto minus est in bonis, quantum census valet.
79. Bona vincularia absq; licentia Regia non possunt cum ea alienari, secus si facultate Regia fuerit vinculum constitutum.
80. Quin in dispositione sua vult unum quid, censetur velle & omne illud, sine quo istud unum esse non potest.
81. Licentia Regia requiritur, imo debet praecedere, adhibita causa cognitione Regis mandatio ad vendenda bona maior aut, qua licentia concedi non debet ad vendendum & destruendum maior aut, sed, vt prouideatur, vt conseruetur & vt id tantum liceat vendi, quo opus sit, ad redimendum censum, & id quidem quod minoris valoris esset, vt n. 82.
83. Prius debent vendi bona libera, quam vincularia.
84. Prelegatarius non potest repudiare hereditatem conditionalem, & acceptare prelegatum, in quo eadem condicio censetur repetita, quod fallit in hereditate pura, nu. 85.

CONSILIVM XVIII.

Superiori proximo consilio actum est de hereditate d. Didac. testatoris, quomodo ea vniuersa pertineat ad d. Gundisal. Nunc vero discuti oportet, vt in condicio supra dicta apposta in institutione heredum (scilicet, vt heredes institui inter se matrimonium inuicem contraherent, alias inobediens amittat suam partem, & accersat obedientiam, per quem non steterit, & c. censetur repetita a testatore in prelegato honoris sub vinculo postea facto eodem testamento eidem Marie, ac per consequens, cum per ipsam steterit matrimonium contrahi cum d. Gundisal. Quia noluit adire praed. hereditatem, quinimo alteri viro nupsit, & requiritur Gundisal. ipsa non solum hereditatem amiserit, vt in dicto consilio est fundatum, sed etiam praed. prelegatum, quia non implerit dict. conditionem, imo ei contraxerit, & utrum tam hereditas vniuersa, quam prelegatum pertineant ad d. Gundisal. nec ne?

Et pro intellectu & introductione huius materiae, qua profecto vtilis est, oportet praemitti conditionem praefatam nubendi apponi posse in institutione heredum atque in legato, ita vt si non impleatur, heres vel legatarius praed. commodo priuetur. Nam quia quauis regula iuris sit, quod metu poene non possit quis ad matrimonium contrahendum astringi, l. Titia, ff. solut. mat. c. gemma de spons. cum similibus, spe tamen praemii opti-

mo iure potest ad matrimonium allici & inuitari, vt in l. Titio centum, s. Titio centum, et primo, ff. de condition. & demonstr. per quem text. Bartol. & communiter scribentes id notant, & Oldrad. consil. 16. q. 1. Felin. Guiler. Bened. Palat. Rubens Suarez Couarr. & alii, eosq; referens D. Molin. de Hispan. primogenit. lib. 2. cap. 13. numer. 1. & sequentibus. Vbi ampliat procedere nedum in praecipuo contrahendi cum certa persona, sed etiam quod per viam modi adiectum est, dummodo conditio siue inodus honeste impleri possit, l. 1. §. 1. p. 6. l. 22. §. 9. p. 6. in vers. esto serua. n. 2. Neq; enim est poena priuare hereditate non adimplentem, quoniam nondum est ius radicatum neq; firmatum. Tunc vero est poena, quando aliquis priuatur hereditate iam pure adquireta, iuxta gl. in l. §. si quis propter, vers. per in integrum, ff. de iur. ad iur. priuat. dicitur communem Iason & alii relati per D. Couarr. in 4. de sponsal. 2. part. cap. 3. §. 3. Secus vero in nostro casu, quia ille, qui lucrum dat pacto vel modo conditioneue adiectis, potest priuationem imponere iuxta gloss. recte intellectam in l. si dno, ff. de acquirend. hered. quam singularem appellat Couarr. & alii plures relati ab eo auctores, vbi supra nu. 8. & suprad. opinio. Oldrad. sequitur plures referens & testatus quod tanquam verior & communior est tenenda Licentiatas Pelaez Aduocatus Granaten. in tractat. maior. 1. par. q. 50. num. 1. fol. 181. Imo et quando quis priuatur lucro etiam acquisito per illum, qui lucrum dedit, non est poena iuxta gloss. d. si duo, quam plures alias & Doctores referens sequitur Pelaez in dict. tract. 2. par. q. 1. n. 7. fol. 160.

Nec obstat si dicatur praefatam conditionem minime valuisse atq; impossibilem reputari, cum praecipitur testator, consanguineos intra quartum gradum matrimonium inter se contrahere, quod est a iure prohibitum, vt in c. non debet, de consanguin. & affinitat. Quia respondetur, et testatorem intelligendum esse sensisse, interuenire debere ad hoc Romani Pontificis dispensationem, neq; absq; illa matrimonium esse contrahendum, cum hoc a iure infit. Quia ad validitatem matrimonii necessario requiritur inter consanguineos intra quartum gradum praed. dispensatio. Et et testator in dubio videtur se velle conformare cum iure communi, vt notant Dd. per text. ibi in l. heredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebel. & velle rite & recte disponere. Et verba quantumcumq; generalia de habilitate restringenda sunt, l. vt gradus, §. ff. de mun. & honor. gl. in l. text. in l. i. c. de sac. eccl.

Semperq; praesupponuntur termini habiles & eo modo, quo dispones poterat disponere secun. Soci. l. i. c. 31. n. 68. & 69. vol. 2. id in terminis nostris asserent, & de tendit optime Molin. d. lib. 2. de Hispan. prim. c. 13. n. 1. c. §. 99.

Et iterum et in addit. ad fin. opus positum in addit. ad dicta p. eund. l. 2. c. 13. n. 7. ibidemq; sup. n. 11. probat, quod etiam inter consanguineos secun. gradus apponeretur haec conditio nubendi, adhuc tamen valeret; quia quauis Concilii Trident. reiciat regulariter dispensationes in secundo gradu, solent tamen aliqui Pontifices eam concedere; ideoq; non est reicienda conditio, sed procuranda dispensatio si contrahere volunt consanguinei, id quod in casu nostro verissimum est: Tum quia testamentum fuit conditum ante promulgationem Sancti Concilii Tridentini, quo tempore Summi Pontifices facilius quam nunc secundo gradu & infra inclusiue dispensabant. Et et quauis ea, qua pendet a voluntate Principis, ito reputetur impossibilia, l. Apthric §. constat, ff. de leg. 1. cum similibus, hoc tamen intelligitur praeterquam si facilliter soleat Princeps concedere secun. Aret. in d. §. constat, per text. in l. 1. §. permittitur, ff. de aqu. quoti. & afflu. Quem ibi super margine singulariter reddit Belogn. & D. Cou. plures referens in 4. 2. p. 6. 361. pr. n. 18. testatur eodem Ias in d. §. constat,